

PRILOGA 2

VZDRŽEVANJE MESTNEGA PARKA

Vzdrževanje ožjega območja Mestnega parka s Tremi ribniki (v nadaljevanju imenovanega Mestni park) obsega površino med Trubarjevo ulico, Pri parku, Maistrovo ulico, Ulico heroja Staneta in Ribniško cesto do južnega roba naselja Ribniško selo ter meji na Mestni vrh in se zaključuje pod nekoč Badlovo posestjo.

Cilj vzdrževanja je na eni strani ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstva Mestnega parka kot naravne vrednote in zavarovanega območja - spomenika oblikovane narave. Posegi in vzdrževanje se morajo načrtovati in izvajati tako, da ne okrnijo elementov žive narave. Na primer mehanizacijo, ki se uporablja za odvoz trave, listja in odpadkov, je potrebno prilagoditi širini in tipu poti – priporočljivo je uporabljati manjša, manevriranja sposobna, lažja vozila, nekatera dela pa opraviti ročno. Prav tako je cilj vzdrževanja Mestnega parka tudi ohranjanje vrtno arhitekturne dediščine, vključujoč vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja ljudi in prostora skozi čas.

Območje Mestnega parka za lokalno skupnost predstavlja tudi pomembno zeleno infrastrukturo. Za zagotavljanje in ohranjanje številnih pozitivnih funkcij in vlog se park vzdržuje čim bolj sonaravno in ekonomsko vzdržno.

1. Priprava letnega programa vzdrževanja

Vsako leto se na podlagi monitoringa in strokovnega pregleda stanja pripravi »Letno poročilo stanja in predlog letnih smernic za priporočena vzdrževalna dela za različne elemente na območju Mestnega parka«. Gradivo vključuje poročilo stanja, spremembe, problematike in predvsem predloge in smernice za vzdrževanje različnih elementov na območju Mestnega parka, kot so: elementi žive narave (rastlinske vrste, živalske vrste), drugi elementi (utrjene površine, vodne površine, parkovna in urbana oprema, objekti). Gradivo pripravijo pristojne službe koncesionarja parkovne površine v sodelovanju s certificiranim arboristom svetovalcem in po potrebi z ostalimi službami ali strokovnjaki za izbrana področja. Gradiva za različne elemente se v celoti ali po segmentih predstavi na letnem usklajevalnem terenskem sestanku, ki se izvede v jesenskem času z vsemi pristojnimi službami.

Na podlagi usklajevalnega sestanka vseh pristojnih in sprejetih dopolnitev predloga letnih smernic se nato pripravi končno gradivo za vse elemente ali posamezne elemente »Letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela za območje Mestnega parka«. Pristojne službe lastnika (MOM) na podlagi končnega gradiva pridobivajo soglasja pristojnih institucij.

Nadalje pristojne službe MOM in pristojne službe koncesionarja na osnovi potrjenih letnega poročila in smernic uskladijo »Letni program vzdrževanja Mestnega parka«. Letni program se realizira na podlagi zagotovljenih proračunskih finančnih virov in planov za redno vzdrževanje ter investicije v posameznem letu in na podlagi naročila med pristojnimi službami lastnika in koncesionarjem.

O vseh morebitnih spremembah na območju Mestnega parka, ki nastanejo med letom, se pristojne službe obvesti preko elektronske pošte. Za vsa večja dodatna/izredna vzdrževalna dela se po potrebi pridobi dodatna soglasja pristojnih institucij.

V nadaljevanju dokumenta je podrobneje opredeljeno naslednje vzdrževanje na območju Mestnega parka:

- vzdrževanje rastlinskih vrst (parkovna drevesa, grmovnice, vrtnice, trajnice, sezonske zasaditve, zelenice),
- ukrepanje za živalske vrste,
- vzdrževanje utrjenih površin (poti, stopnišč, parkirišč in avtobusnih postaj),
- ukrepanje na vodnih površinah (ribniki, struga potoka, opuščeni bazen, vodne površine na območju japonskega vrta),
- vzdrževanje parkovne in urbane opreme (klopi, koši, označevalne table, tablice na drevesih in klopeh, talne table, taktilne označbe, stojala za kolesa, količki, drogovi, vodometi, fontane, pitniki, igrala, območje urejeno za hojo po traku),
- vzdrževanje objektov (objekt Akvarij – terarij, glasbeni paviljon, stebrišče pri prvem ribniku, javne sanitarije pri otroškem igrišču, mostički in ograje, območje rožnega griča, skulpture, objekt kiosk, objekt taborniki, ostali objekti v lasti MOM, objekti v zasebni lasti),
- urejanje komunalne infrastrukture.

2. Vzdrževanje rastlinskih vrst

2.1 Vzdrževanje parkovnih dreves

V Mestnem parku je več kot 1600 obstoječih dreves, ki so različnih drevesnih vrst, dimenzij, stanja in starosti. Atribut lokacije dreves in obstoječa drevesa z osnovnimi in razširjenimi podatki so prikazana in vodena v digitalnem katastru Zelene površine (v sloju drevesa in drevesne lokacije).

Nega parkovnih dreves se opravlja po prioritetah:

- v prvo, najvišjo prioriteto skupino sodijo drevesa, ki rastejo ob sprehajalnih poteh, pločnikih, cestah, otroških igriščih ter objektih in parkovni in urbani opremi,
- v drugo prioriteto skupino sodijo drevesa, ki rastejo znotraj zelenic ter druga pomembnejša drevesa,
- v tretjo prioriteto skupino spadajo drevesa, ki rastejo ob gozdnem robu ter na manj obiskanih parkovnih površinah.

Redni letni pregled stanja dreves opravlja usposobljen certificiran arborist svetovalec, ki vsako leto pripravi "Letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela za območje Mestnega parka" in druga gradiva.

V primeru naravnih in drugih nesreč na območju Mestnega parka se opravijo tudi dodatni izredni pregledi stanja dreves, po potrebi se izvedejo izredni vzdrževalni ukrepi za odpravo škode. Glede na velikost nastale škode se presoja možnosti prijave škode zaradi naravnih nesreč preko ustreznih mehanizmov ali institucij.

Za drevesa, pri katerih arborist svetovalec med letom ugotovi škodljive biotske vplive, se pripravi dodatno poročilo s smernicami nege, potrebnimi posegi ali se določi zamenjava in nadomestna saditev drevesa, na osnovi katerega lahko vse pristojne službe podajo mnenje za nadaljnje ukrepe.

V fazi projektiranja in gradbenih del ali posegov v tla, ki bi se naj izvajala v t. i. »zaščitnem območju korenin« je treba drevesa in njihov rastiščni prostor strokovno obravnavati s strani arborista svetovalca, ki se ga vključi že v pripravo projektne naloge in v vse faze projektiranja, izvajanje gradbenih del in monitoring po zaključku.

Za ohranjanje števila dreves in pestrosti drevesnih vrst v Mestnem parku je treba izvajati nadomestne saditve dreves. Na podlagi letnih smernic in letnega programa izvedene odstranitve dreves se po dodatni presoji in glede na cilje nadomestijo na ustreznih lokacijah. Na letni osnovni je za Mestni park predvidenih do 20 nadomestnih saditev dreves, ki se izvedejo v sklopu rednih vzdrževalnih del.

Za Mestni park se naj po sprejemu začasnih upravljavskih smernic pripravi in izvede zgodovinska analiza prisotnih in manjkajočih dreves ter drevesnih vrst in grafično prikaže vse nastale spremembe od zasnove parka do danes. Glede na aktualno stanje in različne cilje se pripravi seznam možnih nadomestnih saditev dreves, ki se lahko nato postopno realizira. Seznam pregledajo in uskladijo vse pristojne službe. Financiranje dodatnih nadomestnih saditev s tega seznama se naj izvaja iz posebne proračunske postavke in/ali donatorstva, ki ne zmanjšuje sredstev rednega vzdrževanja parkovne površine.

Za izobraževalne ali raziskovalne namene se lahko v skladu z dogovorom in ob strokovni presoji izbrane dele odstranjenih dreves začasno ohranja na lokaciji ali na dogovorjenem mestu.

Ukrepi na drevesih se morajo izvajati v skladu s Pravilnikom o načrtovanju, sajenju in negi lesnih rastlin na javnih površinah v Mestni občini Maribor (izdan 8.1.2009 z dopolnitvami), *Evropski standard za obrezovanje dreves* (EAS, 2021, prevod v slovenščino 2022) in drugo na tem področju veljavno zakonodajo. Prav tako se morajo vsi ukrepi na drevesih izvajati v skladu z letnimi smernicami priporočenih vzdrževalnih del za drevesa na območju Mestnega parka in glede na določene podrobnejše vzdrževalne ukrepe za vsako drevo. Negovalc/ka dreves na višini in delavci na tleh morajo biti za posamezna vzdrževalna dela na drevesih primerno strokovno usposobljeni, uporabljati morajo za posamezno delo ustrezno osebno varovalno opremo, delovne pripomočke in sredstva. Uporaba težje mehanizacije je dovoljena zgolj na utrjenih površinah in izjemoma s podlaganjem zaščite po vozni poti (npr. odvoz težjih kosov delov odstranjenih vej ali debel dreves). Večino del v krošnjah dreves se naj zaradi preprečevanja nastanka zbite talne podlage izvede z uporabo arborističnih vrvnih tehnik (s kratico AVT) ali ob kombinaciji uporabe dvižne platforme/košare in AVT.

2.1.1 Oskrba parkovnih dreves

Izvajanje različnih tehnik obrezovanja krošnje glede na cilje, stanje in starostno obdobje drevesa:

- delno obrezovanje krošnje do 10 m višine (obravnavajo posameznih vej) - izvedba del s tal, z dvižno ploščadjo in/ali arborističnimi vrvnimi tehnikami, čiščenje delovišča, mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo;
- obrezovanje krošnje do 10 m višine (obravnavajo celotne krošnje) - izvedba del s tal, z dvižno ploščadjo in/ali arborističnimi vrvnimi tehnikami, čiščenje delovišča, mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo;

- delno obrezovanje krošnje nad 10 m višine (obravnavo posameznih vej) - izvedba del s tal, z dvizžno ploščadjo in/ali arborističnimi vravnimi tehnikami, čiščenje delovišča, mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo;
- obrezovanje krošnje nad 10 m višine (obravnavo celotne krošnje) - izvedba del s tal, z dvizžno ploščadjo in/ali z vravnimi tehnikami, čiščenje delovišča, mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo;
- izvajanje nujnega obrezovanja krošnje po naravnih in drugih nesrečah ali ob pojavu škodljivih biotskih dejavnikov - izvedba del s tal, z dvizžno ploščadjo in/ali arborističnimi vravnimi tehnikami, čiščenje delovišča, mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo.

Druga vzdrževalna dela na drevesih ali v njihovem ravnem prostoru:

- jesensko čiščenje odpadlega listja, odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- redno pobiranje odpadlega vejevja, motečih odpadlih plodov ali listov, odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- odstranitev koreninskih in debelih poganjkov ter odstranitev nezaželenih samosevni rastlin ob drevesu, odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- odstranitev polparazitske cvetnice bele omele ali ohmelja s krošnje drevesa (različna okuženost krošnje, različne tehnike dela), čiščenje delovišča, odvoz materiala na primerno deponijo;
- odstranitev bršljana in vzpenjavk iz debel dreves (nekaj dreves se izvzame, ker se bršljan načrtno ohranja), odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- zimsko stresanje nižjih dreves ob obilnejšem ali mokrem sneženju ali pojavu žledu;
- odkop zasutega korenovca (npr. ročni izkop in/ali uporaba zračnega puhalnika za korenine, pregled in analiza ter po potrebi dodatno ukrepanje);
- uporaba zračnega puhalnika za korenine v zaščitnem območju korenin/drevesa (npr. v primeru gradbenih del, zmanjšanju zbitosti talne podlage, ob delni zamenjavi zemljine, nameščanju zastirke itd.);
- namestitev sistemov za vezavo krošnje (statični ali dinamični sistem, npr. namestitev vravnega sistema, namestitev jeklenic, namestitev vijačnih palic), monitoring in po potrebi zamenjava sistema;
- namestitev podpornega in nosilnega sistema (za podporo vej, debla, celotne krošnje), monitoring in po potrebi zamenjava sistema;
- namestitev veznega sistema za celotno drevo, monitoring in po potrebi zamenjava sistema;
- takojšnja oskrba površinskih mehanskih poškodb na skorji debla, monitoring nastanka kalusa in pravočasna odstranitev folije;
- namestitev zaščite spodnjega dela debla pred mehanskimi poškodbami, predvsem na mlajših drevesih (namestitev zaščite na spodnji del debla zaradi košnje trave z nitko), monitoring in po potrebi obnova ali odstranitev;
- izvajanje preventivnih ali kurativnih ukrepov ob nenadnem pojavu škodljivega biotskega ali abiotskega dejavnika na drevesu in monitoring;
- izboljšanje talnih razmer za rast in razvoj izbranih vrednejših dreves, ukrepanje glede na analizo talne podlage (npr. veliko površinska namestitev zastirke, zalivanje ob izredni suši, ukrepanje ob zbitosti talne podlage ali neprepustnosti tal ipd.), monitoring in dodatno ukrepanje po potrebi;

- izvajanje preventivnih ukrepov na izbranih vrednejših drevesih, ki so na novo izpostavljena večji osončenosti in negativnemu vplivu sončnega ožiga skorje (npr. namestitvev belega premaza na deblo), monitoring in dodatno ukrepanje po potrebi;
- izvajanje drugih vzdrževalnih del, ki so dodatno opredeljena v samostojnih gradivih;
- na drevesih se fitofarmacevtska sredstva ne uporabljajo.

Posek drevesa:

- posek drevesa do 10 m višine (različna starostna obdobja drevesa, dimenzije, stanje, lokacija rasti, zahtevnost izvedbe del) - izvedba poseka drevesa v enem kosu na klasičen gozdarski način ali izvedba nižanja krošnje in debla po segmentih z uporabo dvižne ploščadi, arborističnih vrvnih tehnik ali kombinacija načinov, čiščenje delovišča, razrez in odvoz lesnih sortimentov; mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo;
- posek drevesa nad 10 m višine (različna starostna obdobja drevesa, dimenzije, stanje, lokacija rasti, zahtevnost izvedbe del) - izvedba poseka drevesa v enem kosu na klasičen gozdarski način ali izvedba nižanja krošnje in debla po segmentih z uporabo dvižne ploščadi, arborističnih vrvnih tehnik ali kombinacije načinov, čiščenje delovišča, razrez in odvoz lesnih sortimentov, mletje vej na lokaciji ali odvoz lesnega materiala na deponijo.

Odstranitev panja:

- strojni izkop panja (različne drevesne vrste, stopnja razkroja, dimenzije), ob katerem se ne sme poškodovati sosednje vegetacije ali elementov ali povzročiti nastanka zbitosti talne podlage zaradi uporabe mehanizacije, čiščenje delovišča in odvoz odpada na ustrezno deponijo, zapolnitev nastale jame z ustrezno zemljino, monitoring in dodatno ukrepanje po potrebi;
- globinsko skobljanje panja/frezanje panja (različne drevesne vrste, stopnja razkroja, dimenzije - globina se dodatno opredeli glede na cilje), čiščenje delovišča in odvoz odpada na ustrezno deponijo, po potrebi zapolnitev nastale luknje z ustrezno zemljino ali mešanico odpada in zemljine, monitoring in po posedanju talne podlage dodatno ukrepanje po potrebi;
- znižanje panja z okoliško talno podlago in prepustitev naravnemu razkroju (različne drevesne vrste, stopnja razkroja, dimenzije), po potrebi prekritje z zemljino, čiščenje delovišča in odvoz odpada na ustrezno deponijo, monitoring in dodatno ukrepanje po potrebi.

Ukrepanje za odstranjeni rastlinski in lesni material:

- vzpostavitev sistema za predelavo in ponovno uporabo iz parka odstranjenega rastlinskega in manjšega lesnega materiala (zeleni odpad), ustrezno skladiščenje in predelava na deponiji ter ponovna uporaba na parkovnih ali zelenih površinah MOM;
- vzpostavitev sistema predelave lesnih sortimentov in lesnega materiala v lesne sekance, ki se ustrezno skladiščijo na deponiji in ponovno uporabijo na parkovnih ali zelenih površinah MOM;
- ocenitev prodajne vrednosti odstranjenega lesa ali lesnih sekancev, morebitna kompenzacija ali uporaba tako pridobljenih sredstev od prodaje za redno vzdrževanje;
- ustrezno ukrepanje na deponiji za odstranjene lesne sortimente in lesni material, ki ima prisotne različne škodljive biotske dejavnike (preprečevanje širjenja okužbe);

- ustrezno ukrepanje na deponiji za odstranjene tujerodne invazivne rastlinske vrste (preprečevanje širjenja in raznosa semen);
- začasno skladiščenje ter vzpostavitev sistema prodaje ali kompenzacije zanimivih in manjših kosov lesa (dreves in grmovnic) za predelavo v vrednejše lesene unikatne končne izdelke, ki imajo zaradi lokacije dodano vrednost (možnost vzpostavljanja blagovne znamke "mestni les").

Saditvena dela za nadomestno ali novo drevo:

- koncesionar izvede nabavo drevesnih sadik na podlagi letnih smernic in letnega programa, ki v dodatnem gradivu opredeljuje nadomestne saditve dreves;
- izvede se ustrezna priprava sadilne lokacije za nadomestno ali novo drevo (glede na dodatne smernice);
- izvede se ustrezna izvedba saditvenih del glede na več dejavnikov (npr. namestitvev količkov, priveze, ureditev zalivalne kotanje/namestitvev zalivalne vreče, namestitvev organske zastirke, po potrebi izvedba začetnega zalivanja v času saditvenih del, po potrebi namestitvev zaščite na deblo pred nastankom sončnega ožiga skorje – trstičje ali beli premaz);
- v primeru, da nabavo drevesnih sadik in saditvena dela za nadomestna ali nova drevesa ne izvaja koncesionar, je treba pripraviti dodatne smernice, preveriti projektno dokumentacijo, določiti garancijske pogoje, pogoje reklamacije, izvesti strokovni pregled sadilnega materiala pred saditvenimi deli in izvajati nadzor v času saditvenih del ter izvesti prevzem po zaključenih saditvenih delih.

Začetno vzdrževanje mladega drevesa:

- začetno vzdrževanje se izvaja vsaj 2 – 3 leta po sajenju oziroma odvisno od velikosti drevesne sadike;
- zalivanje mladega drevesa (količina se prilagodi glede na lokacijo, vremenske razmere, vlažnost koreninske grude in talne podlage ter velikosti sadike);
- po potrebi popravi priveze, količkov, zalivalne kotanje / zalivalne vreče ali zaščite na deblu;
- po potrebi odstranjevanje samosevni rastlin in trave znotraj zalivalne kotanje;
- odstranitev priveze in količkov ter zaščite na deblu (trstičja);
- izravnava in odstranitev zalivalne kotanje ali odstranitev zalivalne vreče ter po potrebi namestitvev zaščite spodnjega dela debla proti mehanskim poškodbam (košnja trave z nitko);
- monitoring in dodatno ukrepanje po potrebi.

2.2 Vzdrževanje grmovnic

V Mestnem parku je bilo v letu 2015 na površini 12.091 m² zasajenih s pokrivnimi grmovnicami ali grmovnicami v strnjenih nasadih, 43 grmovnic je samostojnih, velikih grmovnic in več kot 720 metrov je zasajenih z grmovnicami v živi meji. Atribut lokacije grmovnic (točkovno, linijsko, površinsko), z izbranimi osnovnimi podatki, je prikazan in voden v digitalnem katastru zelenih površin MOM.

Redne preglede stanja grmovnic opravlja usposobljen strokovnjak s področja hortikulture, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela, katere potrdijo pristojne institucije. V primeru naravnih in drugih nesreč se opravijo izredni strokovni pregledi stanja grmovnic.

Za grmovnice, pri katerih usposobljen strokovnjak s področja hortikulture ugotovi škodljive biotske vplive, se pripravi izredno poročilo za smernice nege, potrebne posege ali nadomestno saditev, na osnovi katerega pristojne institucije podajo mnenje za nadaljnje vzdrževalne ukrepe.

Za ohranjanje števila grmovnic in pestrosti grmovnih vrst v Mestnem parku je potrebno izvajati nadomestne zasaditve grmovnic. Manjkajoče grmovnice, za katere se na podlagi letnih načrtov predlaga nadomestna saditev, se nadomesti v tekočem letu po odstranitvi v za to primernem času.

Za Mestni park se naj po sprejemu začasnih upravljavskih smernic glede na aktualno stanje in različne cilje pripravi seznam možnih nadomestnih saditev grmovnic, ki se lahko nato postopno realizira. Seznam pregledajo in uskladijo vse pristojne službe. Financiranje dodatnih nadomestnih saditev grmovnic iz tega seznama se naj izvaja iz posebne proračunske postavke in/ali donatorstva, ki ne zmanjšuje sredstev rednega vzdrževanja parkovne površine.

Vsi ukrepi na grmovnicah se izvajajo v skladu s Pravilnikom o načrtovanju, sajenju in negi lesnih rastlin na javnih površinah v Mestni občini Maribor (izdan 8.1.2009 z dopolnitvami).

2.2.1 Oskrba grmovnic

Izvajanje različnih tehnik obrezovanja grmovnic glede na vrsto, tip zasaditve ali nasada, lokacijo, stanje in cilje za vsa starostna obdobja:

- delno obrezovanje grmovnice ali nasada; prilagojeno rastlinski vrsti glede časa cvetenja in razraščanja, čiščenje delovišča, odvoz odpada na deponijo;
- obrezovanje grmovnic (obravnavo celotne grmovnice, nasada) prilagojeno rastlinski vrsti glede časa cvetenja in razraščanja, čiščenje delovišča, odvoz zelenega in lesnega odpada na deponijo;
- izvajanje nujnega obrezovanja po naravnih in drugih nesrečah ali ob pojavu škodljivih biotskih dejavnikov, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpada na deponijo.

Druga vzdrževalna dela na grmovnicah, nasadih ali v njihovem rastnem prostoru:

- jesensko čiščenje odpadlega listja izven roba nasada z odvozom na deponijo;
- odstranitev koreninskih poganjkov ter odstranitev nezaželenih samosevnihih rastlin ob grmovnicah ali nasadu, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- odstranitev bršljana ali vzpenjavk iz grmovnic ali nasada, mestoma ohranjanje kot podrast, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- odstranjevanje nezaželenih tujerodnih invazivnih rastlinskih ali grmovnih vrst, odvoz zelenega odpada na deponijo, kjer se nadalje ustrezno ukrepa;
- zimsko stresanje vej, ob obilnejšem ali mokrem sneženju ali pojavu žledu;
- okopavanje in pletev nasada ter odstranjevanje zelenega odpada, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- dognojevanje z organskimi gnojili, po potrebi z mineralnimi gnojili;
- izvajanje preventivnih ali kurativnih ukrepov na okuženih grmovnicah, ob nenadnem pojavu škodljivega biotskega dejavnika, odvoz zelenega odpada na deponijo, kjer se nadalje ustrezno ukrepa;
- uporaba fitofarmaceutskih sredstev – aplikacija po potrebi;

- fitofarmacevtska sredstva se uporabljajo minimalno v skladu s področno zakonodajo, po predhodnem dogovoru s pristojnimi strokovnimi službami v primeru, da mehanski in biološki ukrepi ne zadostujejo.

Odstranitev grmovnic ali nasadov:

- odstranitev grmovnic ali nasada v celoti ali delno; brez ali z odstranitvijo korenin; čiščenje delovišča, odvoz zelenega in lesnega odpada na deponijo.

Ukrepanje za odstranjeni rastlinski in lesni material:

- vzpostavitev sistema za predelavo in ponovno uporabo iz parka odstranjenega rastlinskega in manjšega lesnega materiala (zeleni odpad), ustrezno skladiščenje in predelava na deponiji ter ponovna uporaba na parkovnih ali zelenih površinah MOM;
- ustrezno ukrepanje na deponiji za odstranjen rastlinski in lesni material, ki ima prisotne različne škodljive biotske dejavnike (preprečevanje širjenja okužbe);
- ustrezno ukrepanje na deponiji za odstranjene tujerodne invazivne rastlinske ali grmovne vrste (preprečevanje širjenja in raznosa).

Saditev nadomestne/nove grmovnice ali nasadov:

- ustrezna priprava sadilnega mesta za grmovnice ali nasad (glede na dodatne smernice);
- izvedba saditvenih del za grmovnice in npr. veliko površinska namestitve zastirke, izvedba začetnega zalivanja v času saditvenih del;
- v primeru, da nabavo grmovnih sadik in saditvena dela za nadomestne ali nove grmovnice ali nasade ne izvaja koncesionar, je treba pripraviti dodatne smernice, preveriti projektno dokumentacijo, določiti garancijske pogoje, pogoje reklamacije, izvesti strokovni pregled sadilnega materiala pred saditvenimi deli ter izvajati nadzor v času saditvenih del in izvesti prevzem po zaključenih saditvenih delih.

Začetno vzdrževanje mladih grmovnic ali nasadov (vsaj 2 – 3 leta):

- zalivanje mladih grmovnic ali nasada, po potrebi in ob primernem času;
- po potrebi odstranjevanje samosevnih rastlin in trave;
- po potrebi obnova organske zastirke.

2.3 Vzdrževanje vrtnic

V Mestnem parku so na treh lokacijah zasajene vrtnice na 484 m² površine. Atribut lokacije vrtnic (linijsko, površinsko) z izbranimi osnovnimi podatki je prikazan in voden v digitalnem katastru zelenih površin MOM.

Redne preglede stanja vrtnic opravlja usposobljen strokovnjak s področja hortikulture, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. V primeru naravnih in drugih nesreč se opravijo izredni pregledi stanja vrtnic.

Za ohranjanje števila vrtnic in njihove pestrosti v Mestnem parku je treba izvajati nadomestne zasaditve. Za vrtnice pri katerih usposobljen strokovnjak s področja hortikulture ugotovi škodljive biotske vplive, se pripravi izredno poročilo za smernice nege, potrebne posege ali nadomestno saditev, na osnovi katerega pristojne institucije podajo mnenje za nadaljnje ukrepe.

Manjkajoče posamezne vrtnice, za katere se na podlagi letnih načrtov predlaga nadomestna saditev, se nadomesti v za to primernem času v sklopu rednih vzdrževalnih del.

Pri nadomestni saditvi vrtnic v sklopu obnove celotnega nasada je treba upoštevati zamenjavo zemlje v globini do 60 cm ali izvajati 3 letni kolobar. Financiranje obnove nasadov se izvaja iz posebne proračunske postavke ali donacij in naj ne zmanjšuje sredstev rednega vzdrževanja parkovne površine.

Vsi ukrepi na vrtnicah se izvajajo v skladu s *Pravilnikom o načrtovanju, sajenju in negi lesnih rastlin na javnih površinah v Mestni občini Maribor* (izdan 8.1.2009 z dopolnitvami) in letnimi načrti ter po načelih hortikulture stroke.

2.3.1 Oskrba vrtnic lahko obsega:

- okopavanje in pletev nasada ter odstranjevanje zelenega odpada, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- odgrinjanje vrtnic in spomladanska rez, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- redno obrezovanje vrtnic, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- jesensko zagrinjanje vrtnic in zimska rez, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpada na deponijo;
- dognojevanje z organskimi gnojili;
- zaščita pred boleznimi in škodljivci – aplikacija po potrebi;
- fitofarmacevtska sredstva se uporabljajo minimalno v skladu s področno zakonodajo, po predhodnem dogovoru s pristojnimi strokovnimi službami, v primeru, da mehanski in biološki ukrepi ne zadostujejo.

2.4 Vzdrževanje trajnic

V Mestnem parku so površine, ki so zasajene s trajnicami, upoštevane v izmerah zavedenih pri grmovnicah. Atribut lokacije trajnic (površinsko) z izbranimi osnovnimi podatki je prikazan v sloju grmovnic in voden v digitalnem katastru zelenih površin MOM.

Redne preglede stanja trajnic opravlja usposobljen strokovnjak s področja hortikulture, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. V primeru elementarnih nesreč se opravijo izredni pregledi stanja trajnic.

Za trajnice, pri katerih usposobljen strokovnjak s področja hortikulture ugotovi škodljive biotske vplive, se pripravi izredno poročilo za smernice nege, potrebne posege ali nadomestno saditev, na osnovi katerega pristojne institucije podajo mnenje za nadaljnje ukrepe.

Za ohranjanje števila trajnic in njihove pestrosti v Mestnem parku je potrebno izvajati nadomestne zasaditve. Manjkajoče posamezne trajnice, za katere se na podlagi letnih načrtov predlaga nadomestna saditev, se nadomesti v za to primernem času v sklopu rednih vzdrževalnih del.

Pri nadomestni zasaditvi trajnic v sklopu obnove celotnega nasada se financiranje obnove nasadov izvaja iz posebne proračunske postavke ali donacij in naj ne zmanjšuje sredstev rednega vzdrževanja parkovne površine.

Vsi ukrepi na trajnicah se izvajajo v skladu s *Pravilnikom o načrtovanju, sajenju in vzdrževanju trajnic na javnih površinah v Mestni občini Maribor* (izdan 8.1.2009 z dopolnitvami) in letnimi načrti ter po načelih hortikulture stroke.

2.4.1 Oskrba trajnic lahko obsega:

- spomladansko obrezovanje trajnic in odstranjevanje suhih delov rastlin, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- po potrebi redno letno okopavanje in pletev, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- redno odstranjevanje odcvetelih cvetov, čiščenje delovišča, odvoz zelenega odpadka na deponijo;
- zaščita pred boleznimi in škodljivci – aplikacija po potrebi;
- dognojevanje z organskimi gnojili;
- fitofarmacevtska sredstva se uporabljajo minimalno v skladu s področno zakonodajo, po predhodnem dogovoru s pristojnimi strokovnimi službami v primeru, da mehanski in biološki ukrepi ne zadostujejo.

2.5 Vzdrževanje sezonskih zasaditev

V Mestnem parku se je na južni strani promenade ohranila površina v izmeri 216 m² (štiri sezonske grede), ki je zgodovinsko bila predvidena za sezonsko zasaditev, na kateri se dvakrat letno uredi nova zasaditev z enoletnicami oziroma dvoletnicami. Atribut lokacije sezonskih zasaditev (površinsko) z izbranimi osnovnimi podatki je prikazan in voden v digitalnem katastru zelenih površin MOM. Z obnovo promenade (leta 2022) se na to površino zasadijo nizke grmovnice in trajnice. Grmovnice se po navodilih projektantov ohranjajo v strogih linijah, medtem ko se trajnicam pusti, da se mehko prepletejo in prilagodijo ena drugi. Možno je tudi presajanje vrst oziroma sort med gredami na ustrežnejša mesta.

Redne preglede stanja sezonskih zasaditev opravlja usposobljen strokovnjak s področja hortikulture, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. Predlog nove zasaditve potrdi lastnik vsaj pet mesecev pred izvedbo.

V primeru naravnih in drugih nesreč se opravijo izredni pregledi stanja sezonske zasaditve.

Za sezonsko zasaditev, pri kateri usposobljen strokovnjak s področja hortikulture ugotovi škodljive biotske vplive, se pripravi izredno poročilo za smernice nege, potrebne posege ali nadomestno saditev.

Vsi ukrepi na sezonskih gredah se izvajajo po načelih hortikulture stroke.

2.5.1 Oskrba sezonskih zasaditev lahko obsega:

- priprava sezonskih gred, organsko gnojenje in zasaditev enoletnic na sezonskih gredah;
- zalivanje sezonske zasaditve po potrebi;
- redno dognojevanje z mineralnimi gnojili za enoletnice;
- zaščita pred boleznimi in škodljivci – aplikacija po potrebi;
- priprava grede in zasaditev dvoletnic ter čebulnic na sezonskih gredah;

- fitofarmacevtska sredstva se uporabljajo minimalno v skladu s področno zakonodajo, po predhodnem dogovoru s pristojnimi strokovnimi službami v primeru, da mehanski in biološki ukrepi ne zadostujejo.

2.6 Vzdrževanje zelenic

V Mestnem parku se je leta 2014 nahajalo zelenice v izmeri 107.752 m². Atribut lokacije zelenic (površinsko) je prikazan in voden v digitalnem katastru zelenih površin MOM.

Zelenice na območju Mestnega parka so po tipu trat uvrščene med »uporabne trate«. Glede na lokacijo in tip trate se morajo uporabiti ustrezne kosilnice. Pri izvajanju košnje ali odvozu odkosa ne sme priti do zbitosti talne podlage, poškodb na drugih rastlinah, poteh in parkovni ali urbani opremi.

Pristojne službe lastnika določijo minimalno in maksimalno število košenj za različen tip zelenic, kar je odvisno od namena uporabe zelenice, rastišča, obremenjenosti površine, lokacije. Presodi se vzpostavljanje območij, kjer bi bilo glede na cilje mogoče bolj sonaravno vzdrževanje (zagotavljanje paše za čebele). Vrste zelenice in režim vzdrževanja se vriše in označi v digitalnih podlagah Mestnega parka in dopolnjuje, popravlja glede na spremembe in cilje. Koncesionar lahko za izbrane zelenice glede na monitoring ali spremembo rabe zelenice določi tudi drugačen režim košnje, ki pa ga mora predhodno uskladiti s pristojnimi službami lastnika.

Število načrtovanih/izvedenih košenj je odvisno tudi od vremenskih razmer in za ta element zagotovljene proračunske postavke ter se vsako leto uskladi med pristojnimi službami lastnika in koncesionarjem parkovnih površin ter je naveden v letnem programu vzdrževanja. Pomembno je, da sredstva, ki se porabijo zgolj za vzdrževanje zelenic v celotni letni proračunski postavki za vzdrževanje Mestnega parka, ne presegajo 40%.

Redne preglede zelenic opravlja usposobljen strokovnjak s področja hortikulture, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. Predlog obnove manjših površin zelenic potrdi lastnik pred izvedbo in se izvaja v sklopu rednih vzdrževalnih del. Predlog koncesionarja za obnovo večjih površin zelenic ali vzpostavljanje novih zelenic potrdijo pristojne službe lastnika in pristojne institucije vsaj pet mesecev pred izvedbo. Glede na velikost in zahtevnost obnove se določi vir financiranja.

V primeru naravnih in drugih nesreč ter gradbenih ali vzdrževalnih del se opravijo izredni pregledi stanja zelenic ali delov zelenic. Prav tako se pregledi stanja zelenic ali delov zelenic opravijo v času prireditev (pred, med, po). Po potrebi se pripravi izredno poročilo za odpravo nastale škode in za izvajanje sanacijskih ukrepov (sanacija zelenic, sanacija nastanka zbitosti talne podlage ipd.).

Za zelenice, pri katerih usposobljeni strokovnjak s področja hortikulture ugotovi škodljive biotske vplive, se pripravi izredno poročilo za smernice nege, potrebne posege ali obnovo.

Vsi ukrepi na zelenicah se izvajajo po načelih hortikulture stroke.

2.6.1 Oskrba zelenic lahko obsega:

- redna košnja zelenic se izvaja glede na tip zelenice in lokacijo (za največ osrednjih površin zelenic velja minimalno 10 košenj na leto in maksimalno 15 košenj na leto);

- gnojenje zelenic (po potrebi, ob predhodni potrditvi lastnika);
- zalivanje zelenic (po potrebi, ob predhodni potrditvi lastnika);
- odstranjevanje morebitnih odpadkov in odlomljenih rastlinskih delov z območja zelenic;
- navpično zarezovanje (vertikuliranje) ali zračenje zelenic (aerifikacija) - po potrebi, ob predhodni uskladitvi ter predhodni potrditvi lastnika in arborista svetovalca;
- ukrepanje ob nezaželenem razraščanju tujih rastlinskih vrst in mahu ter ob pojavu bolezni na zelenicah - po potrebi, ob predhodni potrditvi lastnika;
- obnova zelenic - po potrebi, ob predhodni potrditvi lastnika;
- vzpostavitev novih zelenic - po potrebi, ob predhodni potrditvi lastnika in pristojnih soglasodajalcev;
- fitofarmacevtska sredstva se uporabljajo minimalno v skladu s področno zakonodajo, po predhodnem dogovoru s pristojnimi strokovnimi službami ter v primeru, da mehanski in biološki ukrepi ne zadostujejo.

3. Ukrepanje za živalske vrste

V Mestnem parku so prisotne različne prostoživeče vodne in kopenske živali: ptice, ribe, želve, race, veverice, netopirji, žuželke itd.

Po potrebi izvajamo različne ukrepe za nekatere živalske vrste. V okviru Društva za opazovanje in proučevanje ptic (s kratico DOPPS) se letno izvaja monitoring. Občasni pregled stanja živali v ribnikih izvajajo zaposleni v Akvarij-terariju, ki opozorijo koncesionarja na potrebne ukrepe (apnenje ribnikov, pregled poginulih živali zaradi suma na kakšno bolezen ipd.).

Oskrba živalskih vrst lahko obsega:

- monitoring, čiščenje, menjava in obnova gnezdilnic (izvaja DOPPS);
- ohranjanje izbranih starih dreves z duplinami in suhimi vejami kot habitatna drevesa, za zagotavljanje življenjskega prostora (npr. za ptice, netopirje, veverice, žuželke, glive);
- ohranjanje izbranih močnejše obraščenih dreves z bršljanom kot habitatna drevesa;
- občasni izlov rib ter drugih vodnih živali iz ribnikov (za izvedbo se pooblasti ribiško družino oziroma pristojno ustanovo);
- ukrepanje na območju ribnikov (apnenje ribnikov, pregled poginulih živali zaradi suma na kakšno bolezen ipd. - izvaja Akvarij - terarij);
- na območju Treh ribnikov se izvaja namestitvev in odstranitev zaščitne ograje za preprečevanje prehoda dvoživk, vzdrževanje podhodov za dvoživke (izvaja pristojni koncesionar), prenašanje dvoživk čez cesto - koordinira Skupna služba varstva okolja Skupne občinske uprave Maribor;
- ohranjanje primernih življenjskih pogojev za race (pristojni koncesionar izvaja usmerjeno vzdrževanje trstičja in samosevnih rastlin na obeh otokih);
- monitoring potencialno škodljivih živalskih vrst (npr. podlubniki);
- spremljanje in ukrepanje v zvezi s tujerodnimi invazivnimi živalskimi vrstami;
- za omejitev števila sivih vran se namešča koše s pokrovi;
- izvajanje ukrepov deratizacije (pižmovke, podgane in miši).

4. Vzdrževanje utrjenih površin

4.1 Vzdrževanje poti

V Mestnem parku imamo poti ločene v tri kategorije v odvisnosti od uporabe, namembnosti in lokacije. Poti se ločijo po širini in izvedbi pohodne površine (npr. asfaltne, betonske, tlakovane in peščene poti).

Nivo vzdrževanje poti v parku (letno in zimsko vzdrževanje) je opredeljeno glede na prioriteto:

- prva prioriteta je vzdrževanje glavnih poti – poti prve kategorije (npr. najširše asfaltne in betonske poti);
- druga prioriteta je vzdrževanje pomembnejših stranskih poti – poti druge kategorije (npr. široke asfaltne, betonske in tlakovane);
- tretja prioriteta je vzdrževanje ostalih poti – poti tretje kategorije (npr. ožje asfaltne in betonske poti ter ostale tlakovane in peščene poti).

Po kategorijah in prioritetah poti je opredeljeno izvajanje ukrepov rednega vzdrževanja poti, parkovne površine, odprave posledic elementarnih nesreč ter organizacija prireditev.

Redne preglede stanja poti izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

Mehanizacija za izvajanje rednih ukrepov vzdrževanja na celotnem območju parka (npr. praznjenje košev, pobiranje smeti) mora biti prilagojena potem tretje kategorije. Izvajanje zimske službe je omejeno na strojno pluženje in posip s peskom ter ročno čiščenje. Uporaba soli ter ostali pripravkov za preprečevanje poledice ni dovoljena.

Načrtuje se obnova poti na način oz. z materialom, ki ne drsi, je vodo ter zračno propusten, zagotavlja ustrezno trdnost in trajnost (kot na primer conipave, vialit ali njim podobni materiali).

Poti bodo urejene s kolesarsko povezavo po širših osnovnih poteh. Pešpot ob cesti Ulici heroja Staneta v potezi od Tomšičevega drevoreda do Aškerčeve ulice se zaradi vplivov koreninskega sistema odstrani ter se vzpostavi zelenica.

Obnova poti je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih zavodov in strokovnih služb.

4.1.1 Oskrba poti lahko obsega:

- zagotavljanje varne prehodnosti in preglednosti,
- redno čiščenje (na promenadi je poleg površinskega čiščenja potrebno tudi redno čiščenje kanelet in odtokov),
- manjša popravila dotrajanih in poškodovanih delov poti,
- izvajanje zimske službe glede na kategorije poti.

4.2 Vzdrževanje stopnišč

V Mestnem parku imamo stopnišča na delu promenade in podaljšane promenade proti območju Treh ribnikov. Štiri samostojna stopnišča se nahajajo na brežini ob otroškem igrišču,

ob javnih sanitarijah ob otroškem igrišču in dva na območju japonskega vrta. Eno manjše stopnišče se nahaja na južnem dostopu do vhoda v objekt Akvarij-terarij.

Redne preglede stanja stopnišč izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

Nivo vzdrževanje stopnišč v parku (letno in zimsko vzdrževanje) je opredeljeno glede na prioriteto:

- prva prioriteta je vzdrževanje glavnih stopnišč – na območju poti prve kategorije (npr. najširše asfaltne in betonske poti, dostopi do objektov);
- druga prioriteta je vzdrževanje pomembnejših stranskih stopnišč – na območju poti druge kategorije (npr. široke asfaltne, betonske in tlakovane poti);
- tretja prioriteta je vzdrževanje ostalih stopnišč – na območju poti tretje kategorije (npr. ožje asfaltne in betonske poti ter ostale tlakovane in peščene poti).

Po kategorijah in prioritetah poti je opredeljeno izvajanje ukrepov rednega vzdrževanja stopnišč, odprave posledic naravnih ali drugih nesreč ter organizacija prireditev. Izvajanje zimske službe je omejeno na ročno čiščenje in posip z peskom. Uporaba soli za preprečevanje poledice ni dovoljena na parkovnih poteh, izjemoma je dovoljena na izbranih stopniščih zaradi zagotavljanja varnejše prehodnosti za obiskovalce.

Večja obnova stopnišč je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih strokovnih služb.

4.2.1 Oskrba stopnišč lahko obsega:

- zagotavljanje varne prehodnosti in preglednosti,
- redno čiščenje,
- manjša popravila dotrajanih in poškodovanih delov stopnišč,
- izvajanje zimske službe glede na kategorije poti.

4.3 Vzdrževanje parkirišč in avtobusnih postaj

V Mestnem parku se na območju Treh ribnikov nahaja večje parkirišče, s parkomatom in drevesi ter grmovnicami v liniji parkirišč. V obcestnem prostoru se vzhodno od območja fontane "gobice" nahaja vzdolžno asfaltirano parkirišče, ki bi naj bilo namenjeno kratkotrajnemu parkiranju avtobusov. Na severni strani objekta Akvarij-terarij se nahaja manjše asfaltirano parkirišče za uslužbenke in obiskovalce. V zahodnem delu, »pri študentih« (ulica Pri parku), se nahaja srednje veliko plačljivo parkirišče.

Na območju Treh ribnikov se na ožjem območju nahaja avtobusno postajališče, za redno linijo mestnega avtobusa za Ribniško selo (postaja Kliček).

Redne preglede ter vzdrževanje parkirišč, parkomata in avtobusnih postajališč izvajajo pristojne službe lastnika oziroma koncesionar, ki upravlja parkirišča. Redne preglede stanja dreves in grmovnic na območju parkirišč opravlja pristojni koncesionar.

5. Ukrepanje na vodnih površinah

5.1 Vzdrževanje ribnikov in struge potoka

V Mestnem parku se na jugovzhodnem delu nahaja ribnik pri glasbenem paviljonu. Ta ribnik ima v poletnem času nameščen aerifikator, ki za tam živeče ribe dodaja potrebno količino kisika. Sredi ribnika je otoček z vrbo in trstičjem.

Na območju Treh ribnikov se nahajajo:

- prvi ribnik z vodomatom;
- drugi ribnik z otokom, na katerem rastejo visoke trave in večje drevo;
- v gozdu se na parcelah z različnim lastništvom nahaja še tretji ribnik z manjšim otokom.

Na severnem območju Treh ribnikov se nahaja odprta kamnita struga, ki se pojavlja tudi med prvim in drugim ribnikom in se po kanaliziranju ponovno pojavi v vzhodnem območju parka ter sega vse do ribnika pri glasbenem paviljonu.

Redni monitoring kakovost stoječih voda (ribnikov) se ne izvaja.

Redne preglede stanja (vizualni pregled brez analiz vzorcev vode) vseh štirih ribnikov izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. Glede na dogovor lahko koncesionarja na potrebne ukrepe opozori tudi vodja Akvarij-terarija.

Obnova ali druga gradbena dela na ali ob ribnikih je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih strokovnih služb.

5.1.1 Oskrba ribnikov in struge potoka lahko obsega:

- zagotavljanje varnosti v času visokih voda (začasno zapiranje poplavljenih sprehajalnih poti);
- dvigovanje in spuščanje zapornic ter njihovo redno vzdrževanje;
- sezonska namestitvev, vzdrževanje in odstranitev aerifikatorja;
- redno čiščenje izlivnih rešetk;
- redno odstranjevanje smeti in naplavin z območja ribnikov;
- po potrebi izvajanje monitoringa kakovosti stoječih voda v ribnikih, v kolikor se oceni poslabšanje stanja;
- po potrebi apnenje zaradi zagotavljanja ustrezne pH vrednosti vode;
- občasno čiščenje (smeti, naplavine) in odstranjevanje samonikle zarasti v območju odprte struge potoka;
- manjša popravila dotrajanih in poškodovanih delov grajene struge potoka;
- občasno čiščenje čistilnega nasada v ribnikih;
- občasno odstranjevanje ali redčenje vegetacije na otokih ter samosevni rastlin na brežinah in otokih.

Pri vzdrževanju ribnikov je potrebno nameniti več ukrepov izboljšanju kakovosti vode in zagotavljanju kakovostnih vodnih virov. Pomembno je:

- uravnovešnje živalske in rastlinske komponente v ribnikih - popolni izlov tujerodnih vrst rib, zmanjšanje populacije rib na količino, ki bo lahko živel uravnoteženo z okoljem, naselitev vodnega rastlinje (samočistilna in ekološka funkcija);

- ureditev dotokov vode v ribnike - skrbno poloviti in v ribnike speljati vse razpoložljive vire kakovostne vode, poskrbeti, da se v ribnike ne bodo stekale fekalije in da kakovostna voda ne bo tekla mimo ali poniknila preden pride do ribnikov.

5.2 Vzdrževanje območja nekdanjega bazena

V Mestnem parku se je na severnem delu osrednjega parkovnega območja do leta 2022 nahajal opuščen bazen, ki že desetletja ni služil za kopanje, pač pa za občasne prireditve (nad bazene se je postavil prireditveni šotor).

Z letom 2022 je parcela iz RS prešla v last MOM, ki načrtuje ureditev otroškega igrišča (tema: pesek – voda).

Redne preglede stanja in čiščenje izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela, ki jih potrdijo pristojne institucije.

5.3 Vzdrževanje vodne površine in struge na območju japonskega vrta

V Mestnem parku se na severnem delu osrednjega parkovnega območja, ob osrednji promenadi in pod pobočji Mestnega hriba nahaja območje japonskega vrta (povojna Humkova ureditev) z vodno površino, ki se napolni zgolj ob povečanih meteornih vodah in izteka v krajšo zavito kamnito strugo.

Redne preglede stanja in čiščenje izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

5.3.1 Oskrba vodne površine in kamnite struge na območju japonskega vrta lahko obsega:

- redno čiščenje iztoka kamnite struge,
- redno odstranjevanje smeti in odpadnega rastlinskega materiala iz območja vodne površine in kamnite struge,
- odstranjevanje samonikle zarasti v območju odprte kamnite struge potoka,
- manjša popravila dotrajanih in poškodovanih delov grajene kamnite struge potoka ali območja grajene kamnite vodne površine z brežinami.

6. Vzdrževanje parkovne in urbane opreme

V Mestnem parku je prisotnih več tipov parkovne opreme, ki se razlikuje glede na več dejavnikov, kot so lokacija, zgodovinski pomen, simbolični pomen, arhitekturni izbor, namen uporabe, stanje ipd.

Pristojne javno gospodarske službe oziroma koncesionar po potrebi izvajajo različne ukrepe na parkovni opremi.

6.1 Vzdrževanje klopi

V Mestnem parku je prisotnih več tipov klopi, ki se razlikujejo glede na več dejavnikov (npr. lokacija, zgodovinski pomen, arhitekturni izbor, stanje).

V načrtu je zamenjava in poenotenje izgleda klopi.

Redne preglede stanja klopi izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdelava letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela, katere potrdijo pristojne institucije. V primeru naravnih ali drugih nesreč se opravijo izredni pregledi stanja klopi.

6.1.1 Oskrba klopi lahko obsega:

- visokotlačno pranje elementov klopi,
- barvanje klopi in odstranjevanje grafitov,
- redna menjava ali obnova poškodovanih elementov klopi.

6.2 Vzdrževanje košev

V Mestnem parku je prisotnih več tipov košev, ki se razlikujejo glede na več dejavnikov (npr. lokacija, zgodovinski pomen, arhitekturni izbor, stanje).

Težnja je namestitev novih/zamenjava košev s pokrovi, ki preprečujejo pticam raznašanje odpadkov.

Redne preglede stanja košev izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdelava letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. V primeru naravnih ali drugih nesreč se opravijo izredni pregledi stanja košev.

6.2.1 Oskrba košev lahko obsega:

- redno praznjenje,
- visokotlačno pranje elementov koša,
- barvanje košev in odstranjevanje grafitov,
- redna menjava ali obnova poškodovanih elementov koša.

6.3 Vzdrževanje informativnih tabel

Ob vstopnih točkah v Mestni park so nameščene informativne table – tri večje tristranske in štiri dvostranske. Na njih je prikazan zemljevid parka in navedene so zanimivosti o posamezni lokaciji parka, kjer se tabla nahaja. Poleg naštetih stojita dvostranski tabli tudi pri otroškem igrišču in v bližini glasbenega paviljona. Slednja je namenjena prepoznavanju ptic.

Vse table sledijo enaki grafični podobi. Na tablah je prostor za obvestila.

Na 54 drevesih visijo manjše okrogle tablice, ki mimoidoče informirajo o drevesni vrsti in njenem izvoru. Vsaka tablica je nameščena (z žico in vzmetjo) na drugo drevesno vrsto, kar omogoča raziskovanje in poučen sprehod (voden lahko tudi s pomočjo zgibanke, ki vključuje karto).

Lokacije označevalnih tabel so prikazane v internih evidencah.

Redne preglede stanja označevalnih tabel izvaja Skupna služba varstva okolja Skupne občinske uprave Maribor.

Namestitev novih tabel ali/in zamenjava obstoječih je mogoča le na osnovi pozitivnega izdanega soglasja pristojnih strokovnih služb.

6.3.1 Oskrba označevalnih tabel lahko obsega:

- pregled in čiščenje elementov tabel,
- barvanje elementov in odstranjevanje grafitov ali nalepk,
- manjša popravila,
- redna menjava ali obnova poškodovanih elementov tabel.

6.4 Označevalne tablice na klopeh, talne table, taktilne označbe

V Mestnem parku je nameščenih več različnih označitev - označevalne tablice na klopeh, talne table, taktilne označbe in podobno.

Preglede stanja različnih označitev izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

Namestitev novih označitev ali/in zamenjava obstoječih označitev je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih strokovnih služb.

6.4.1 Oskrba označitev lahko obsega:

- pregled in čiščenje ter popravilo elementov,
- odstranjevanje grafitov,
- odstranitev, menjava ali obnova poškodovanih elementov.

6.5 Vzdrževanje stojal za kolesa, količkov, drogov

V Mestnem parku je nameščenih nekaj različnih stojal za kolesa. Na posameznih lokacijah se nahajajo tudi različni količki, ki predvsem preprečujejo nekontroliran prehod motornih vozil. Ob stopnicah do objekta Akvarij-terarij se nahajata dva drogova za izobešanje zastav.

Redne preglede stanja stojal za kolesa, količkov in drogov izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

Namestitev novih ali/in zamenjava obstoječih stojal za kolesa, količkov ali drogov je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih strokovnih služb.

6.5.1 Oskrba stojal za kolesa, količkov in drogov obsega:

- pregled in čiščenje elementov,
- barvanje elementov in odstranjevanje grafitov ali nalepk,
- manjša popravila dotrajanih in poškodovanih delov elementov.

6.6 Vzdrževanje vodometa

V Mestnem parku sta nameščena dva vodometa - prvi se nahaja v spodnjem ribniku pri glasbenem paviljonu, drugi vodometa se nahaja v prvem ribniku na območju Treh ribnikov.

Redne preglede stanja vodometa izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

6.6.1 Oskrba vodometa obsega:

- visokotlačno pranje elementov vodometa
- redno čiščenje in servis,

- prezimovanje, sezonska odstranitev, namestitvev in zagon.

6.7 Vzdrževanje fontan

V Mestnem parku je nameščena fontana »gobice« na podaljšani promenadi, ki sega proti območju Treh ribnikov.

Redne preglede stanja fontane izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

6.7.1 Oskrba fontane obsega:

- čiščenje in visokotlačno pranje elementov fontane,
- redni pregledi in servis,
- priprava na zimo in spomladanski zagon.

6.8 Vzdrževanje pitnikov

V Mestnem parku sta nameščena dva pitnika pri glasbenem paviljonu.

Redne preglede pitnikov izvaja javna gospodarska služba Mariborski vodovod. Pitniki se vsako leto postavijo nekje v začetku maja in pospravijo v začetku novembra. Pogostost pregledov je v spomladanskem in poletnem času večja, jeseni in pozimi pa manjša. Mariborski vodovod mora pristojnim službam MOM posredovati podatke o pogostosti analize vode.

Namestitvev novih pitnikov ali/in zamenjava obstoječih je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih strokovnih služb.

6.8.1 Oskrba pitnikov obsega:

- čiščenje vsaj enkrat tedensko,
- redni pregled in servis,
- priprava na zimo in spomladanski zagon.

6.9 Vzdrževanje igral

V Mestnem parku se nahaja večje otroško igrišče za različne starostne skupine otrok v severozahodnem delu parka, peskovnik v območju Japonskega vrta in eno igralo pri objektu Akvarij–terarij. Območje za hojo po traku (ang. slackline) je v park umeščen predvsem zato, da bi preprečili poškodovanje dreves z napenjanjem vrvi med drevesi.

Redne preglede stanja igral izvaja tedensko javna gospodarska služba oziroma koncesionar. Za pregled igral mora izvajalec imeti opravljeno usposabljanje za zagotavljanje varnosti na otroških igriščih v skladu z mednarodnim standardom SIST EN 1176:2008. Štirikrat letno se izvedejo pregledi z usposobljenim delovodjo, predstavnikom lastnika in predstavnikom pristojnega inšpektorata. Enkrat letno se opravi glavni letni pregled igral strokovna institucija, ki je za to usposobljena.

Namestitvev novih igral in zamenjava obstoječih je mogoča le na osnovi izdanega pozitivnega soglasja pristojnih strokovnih služb.

6.9.1 Oskrba igral in območja za hojo po traku lahko obsega:

- pregled in čiščenje elementov igrala,
- barvanje igral in odstranjevanje grafitov,

- redni pregled in po potrebi ureditev talne površine pod igrali ter peskovnikom ali območjem za hojo po traku,
- dodajanje ali menjava talne podlage (po potrebi, ob predhodni potrditvi lastnika),
- redna menjava ali obnova poškodovanih elementov igral.

7. Vzdrževanje objektov

V Mestnem parku se nahaja več različnih tipov objektov, ki se razlikujejo glede na več dejavnikov - zgodovinski pomen, simbolični pomen, arhitekturni izbor, namen uporabe, stanje itd.

Pristojne javno gospodarske službe po potrebi izvajajo različne ukrepe na določenih objektih in vseh skulpturah. Nekateri objekti se oddajajo v najem, kar nekaj objektov pa je v zasebni lasti in jih vzdržujejo lastniki samostojno, z lastnimi sredstvi.

7.1 Vzdrževanje objekta Akvarij-terarij

V Mestnem parku se na vzhodnem območju nahaja zgodovinski objekt (Ulica heroja Staneta 19), v katerem se izvajata dejavnosti akvarija in terarija. Na severni strani objekta se nahajajo javne sanitarije.

Redne preglede stanja objekta Akvarij-terarij izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije. Koncesionarja in lastnika o spremembah obvešča tudi uporabnik objekta Akvarij-terarij.

7.1.1 Oskrba objekta akvarij-terarij obsega:

- čiščenje objekta,
- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.2 Vzdrževanje glasbenega paviljona

V Mestnem parku se na vzhodnem območju nahaja zgodovinski objekt - glasbeni paviljon, v katerem se občasno izvajajo kulturne dejavnosti ter druge prireditve.

Redne preglede stanja objekta glasbeni paviljon izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.2.1 Oskrba objekta glasbeni paviljon obsega:

- redno čiščenje strehe in objekta,
- po potrebi odstranjevanje grafitov in drugih povzročenih poškodb in/ali odtujitev,
- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.3 Vzdrževanje stebrišča pri prvem ribniku

V Mestnem parku se na območju Treh ribnikov nahaja objekt stebrišče (t. i. arkade), kjer se občasno izvajajo različne prireditve.

Redne preglede stanja objekta izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.3.1 Oskrba objekta stebrišče pri prvem ribniku obsega:

- čiščenje objekta,
- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.4 Vzdrževanje javnih sanitarij pri otroškem igrišču

V Mestnem parku se na zahodnem območju ob otroškem igrišču nahaja objekt namenjen javnim sanitarijam, ki je v času delovnih ur redno odprt za javnost.

Redne preglede stanja objekta sanitarij izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.4.1 Oskrba objekta javne sanitarije pri otroškem igrišču obsega:

- čiščenje objekta,
- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.5 Vzdrževanje mostičkov ter ograj

V Mestnem parku se na vzhodnem območju in območju Treh ribnikov nahaja več mostičkov. Ti imajo ograje iz različnih materialov, so različne historične vrednosti in v različnem stanju. Na južni strani ribnika pri glasbenem paviljonu sega v ribnik tudi manjša historična ploščad, ki ima ohranjeno historično ograjo.

V načrtu je obnova mostičkov. Mostički se zaradi dotrajanosti zamenjajo z novimi skladno z veljavnimi predpisanimi standardi z vsemi pripadajočimi elementi po vzoru obstoječega mostička, ki se ohrani v prvotni izvedbi ter zgolj ustrezno restavrira. Obremenitev mostičkov mora biti predvidena na min. 30 ton, izdelani morajo biti ustrezni statični izračuni s predlagano izvedbeno rešitvijo, ograja izdelano po vzorčnem mostičku v zakonsko predpisanih standardih.

Redne preglede stanja mostičkov ter ograj izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.5.1 Oskrba mostičkov in ograj obsega:

- čiščenje elementov objekta,
- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.6 Vzdrževanje Rožnega griča

Posebnost zahodnega dela Mestnega parka je umetno navoženi Rožni grič, ki ga na vrhu poleg kovane ograje in klopi krasita postavljena dva litoželezna stebra. Dostop do vrha je urejen po dveh manjših tlakovanih poteh.

V načrtu je obnova Rožnega griča z vso pripadajočo infrastrukturo (ograja, stebrički vzpenjavk za rože itd.) in predlagano izvedbeno rešitvijo (tudi posebej oblikovani elementi počivanja, sedenja).

Redne preglede stanja Rožnega griča izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.6.1 Oskrba Rožnega griča obsega:

- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.7 Vzdrževanje skulptur

Na ožjem območju Mestnega parka se danes nahajajo betonska forma viva (avtor Slavko Tihec - 1973), tonalitni spomenik posvečen Maistrovim borcem za severno mejo (avtor Drago Tršar - 1958), granitni monolit s spominsko ploščo - spomenik majniški deklaraciji (granitni monolit posvečen Jahnu - 1900, sprememba spominske plošče 1927, obnova spomenika in dodana spominska plošča ob osamosvojitvi Slovenije 1991, ponovna obnova plošče 2007), fontana "gobice" (avtor Vojko Štuhec - 1984), bronasti odlitek dečka z grozdom in vrčem (avtor Gabrijel Kolbič - 1993), doprsni kip olimpijcu Leonu Štuklju (avtorica Alenka Vidergar - 2007), skulptura »riba« (avtor neznan), klop *Ave triumphator* posvečena olimpijcu Leonu Štuklju (Miha Kuhar 2017) in geopunktorni krog (Marko Pogačar 2017).

Skrb za vzdrževanje spomenikov in skulptur izhaja tudi iz ukrepov Strategije razvoja kulture 2022-2026, ki je v nastajanju.

Prav tako na Uradu za kulturo in mladino MOM vsako leto namenijo sredstva za tekoče vzdrževanje javnih spomenikov in obeležij. Sredstva so namenjena sanacijam posameznih spomenikov, skulptur, spominskih plošč ipd. glede na njihovo stanje.

Redne preglede stanja skulptur izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.7.1 Oskrba skulptur obsega:

- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.8 Vzdrževanje objekta "kiosk"

V Mestnem parku se na vzhodnem območju nahaja zgodovinski objekt kiosk, kjer se izvajajo različne dejavnosti.

Kiosk ali trafika pri parku je v upravljanju Muzeja NO Maribor in bo postal najmanjši medijski muzej na svetu. Kiosk je del Mestnega parka in za njega velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za vrtnoarhitekturne spomenike.

Redne preglede stanja objekta kiosk izvajajo pristojne službe lastnika, ki upravljajo objekt. Lastnika lahko o spremembah obveščajo tudi uporabniki objekta kiosk.

7.9 Vzdrževanje objekta "taborniki"

V Mestnem parku se na zahodnem območju nahaja objekt (Trubarjeva ulica 24), v katerem že od vsega začetka deluje taborniško društvo.

Redne preglede stanja objekta taborniki izvajajo pristojne službe lastnika, ki upravljajo objekt. Lastnika lahko o spremembah obveščajo tudi uporabniki objekta.

7.10 Vzdrževanje ostalih objektov v lasti MOM

Na severozahodnem območju se nahajata dva kamnita bloka ob objektu taborniki in dva daljša kamnita podporna zidova ob javnih sanitarijah ob otroškem igrišču in pod Mestnim hribom. V območju ob japonskem vrtu se nahaja tudi kamnita zložba zgrajena senčnica t. i. *raketa* (1980), z ohranjenim zidcem. Na vzhodnem delu se ob ribniku pri glasbenem paviljonu nahaja prelivna

zapornica nad katero je manjša ploščad z ograjo. Na območju povezave (podaljsek promenade) in območju Treh ribnikov se nahaja več manjših lesenih podpornih zidov.

Redne preglede stanja objektov izvaja javna gospodarska služba oziroma koncesionar, ki vsako leto izdela letno poročilo stanja in smernice za priporočena vzdrževalna dela. Potrdijo jih pristojne institucije.

7.10.1 Oskrba ostalih objektov v lasti MOM obsega:

- redni pregledi in vsaj minimalno vzdrževanje v okviru rednih del.

7.11 Vzdrževanje objektov v zasebni lasti

V Mestnem parku se na severozahodnem območju, med sanitarijami ob otroškem igrišču in otroškim igriščem, nahaja večji obnovljeni objekt (Trubarjeva ulica 28), nekoč oskrbovalni objekt za potrebe vzdrževanje parka. V skrajnem severovzhodnem območju se nahajata dva večja stanovanjska objekta (Ribniška ulica 1 - t. i. baloni in Ribniška ulica 3), ki imata edini dostop skozi park. Ob podaljšani promenadi se nahaja še en večji stanovanjski objekt (Ribniška ulica 5 - t. i. zobozdravnik). Na območju Treh ribnikov se nahaja zgodovinski objekt Gostila Pri treh ribnikih s spremljevalnim samostojnim objektom (Ribniška ulica 9) ter en stanovanjski objekt v neposredni bližini (Ribniška ulica 7), ki imata edini dostop skozi park.

Vzdrževanje objektov in zasebnih parcel ob njih izvajajo lastniki.

8. Urejanje komunalne infrastrukture

Čez ožje območje Mestnega parka poteka komunalna infrastruktura: javna razsvetljava, vodovod, električna energija, elektronska komunikacija in meteorna kanalizacija. V vzhodnem območju parka se nad objektom kiosk nahaja večji objekt transformatorske postaje. Na območju podaljška promenade se nahaja večji objekt vodnega prečrpališča z namenom vodo oskrbe Ribniškega sela. Potek obstoječe komunalne infrastrukture in njenih elementov je prikazan v javno dostopnem prostorskem portalu in internih evidencah, kjer so navedeni tudi osnovni podatki.

Redne preglede in vzdrževanje komunalne infrastrukture in njenih objektov izvajajo pristojne javne gospodarske službe oziroma koncesionarji.